

Bölüm 30

İŞ SAĞLIĞINA ÖZEL ÖLÇÜTLER ve ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

Prof. Dr. Elçin YOLDAŞCAN

30.1 Giriş ve Tanım

Çalışan sağlık alanında çalışan kişiler, uzmanlar, hekim ve diğer sağlık personeli iş alanında yaptıkları çalışmalarını etkin olarak sürdürülebilmesi ve kaliteli hizmet verebilmek için durum tespitini ve yapılan işlerin değerlendirilmesini yapmak zorundadırlar. Bu değerlendirmelerden tarafsız, güvenilir ve gerçeğe yakın sonuçlar elde edilmesi ve elde edilen sonuçların da doğru değerlendirilebilmesi için bir dizi yönteme ihtiyaç vardır. Epidemiyoloji bilimi kavramı da tam olarak bu şekilde anlatılabilir. İş Sağlığı alanında yani endüstriyel alanda kullanılan epidemiyoloji ise iş yerinde maruz kalınan etkenlerin etkilerinin ve çalışanlarda meydana gelen hastalıkların ve yaralanmaların nedenlerini, dağılımını ve sıklığını inceleyen bilim dalı olarak tanımlanır.

30.2 Epidemiyoloji

1. Toplumlar da sağlık durumları ve hastalıkların kişi, yer ve zaman özelliklerine göre tanımlanması;
  2. Hastalık risk faktörlerinin saptanması;
  3. Çeşitli hastalıklar için etken-sonuç ilişkilerinin değerlendirilmesi;
  4. Uygun müdahale yöntemlerinin seçilmesi ve karşılaştırılması;
  5. Kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin geçerlilik ve güvenilirliğinin belirlenmesi
  6. Sağlık hizmetlerin değerlendirilmesi amacıyla kullanılan bir yöntem bilimdir.
- İş Sağlığında Epidemiyoloji amaçları ise;
  - Çalışanlarda hastalık nedenlerini, sağlık/hastalık belirleyicilerini saptamak
  - Hastalıkları tanımak, ölçmek ve değerlendirmek için yeterli destek sağlamak ve
  - Her türlü etkene karşı mesleki maruziyet sınırlarını saptamaktır

Kaynakça

1. Sümbüloğlu K., Sümbüloğlu V., Sağlık Bilimlerinde Araştırma Yöntemleri, Hatipoğlu Yayınevi, Ankara,1988.
2. Bertan, M., Prof. Dr., Güler, Ç., Prof. Dr., Halk Sağlığı (Temel Bilgiler),Ankara, 1995
3. Temel Epidemiyoloji,R. Beaglehole, R. Bonita, T. Kjellström,Çev: Prof. Dr. Nazan Bilgel, Güneş Kitabevi, 1998.
4. People and Work Research Reports 44,Finnish Institute of Occupational Health,Helsinki 2001. İnternet: http://www.ttl.fi/en/publications/Electronic_publications/Documents/Work_and_health_countryprofiles2001.pdf Erişim: 11.03.2016
5. W&H Country profiles, FIOH Reports No: 44, Finnish Institute of Occupational Health, 2001,Helsinki.
6. Karadağ, K., Dr., Meslek Hastalıklarında Tespit Sorunu, Çeşitli Ülkelerde İlgili Ölçütler ve Türkiye’de Durum, TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, Sayı:11, Temmuz 2002.
7. Yardım N., Çipil Z., Vardar C., Mollahaliloğlu S.;Türkiye İş Kazaları Ve Meslek Hastalıkları: 2000-2005 Yılları Ölüm Hızları, Cilt: 34, Sayı:4, (264-271), Dicle Tıp Dergisi,2007.
8. Türkiye Sosyal Sigortalar Kurumu İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları İstatistikleri,2007.
9. Türkiye İstatistik Kurumu Nüfus İstatistikleri Veri Tabanı 2011.
10. Tezcan S., Epidemiyoloji, Hacettepe Halk Sağlığı Vakfı Yayınları,2009.
11. SGK İstatistik Yıllığı,2014.
12. Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, İş Sağlığı Ve Güvenliği Ders Notları, Grup Matbaacılık,2015.
13. Türkkan A., Mesleksel yaralanma ve ölümlerde bölgesel eşitsizlikler,Turk J Public Health 2013;11(3).
14. Güler Ç., Akın L., Halk Sağlığı, Temel Bilgiler 3. Cilt Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 2015.